

อุบัติเหตุทางตาในโรงพยาบาลมุกดาหาร

กัณตินันท์ มหาสุวีระชัย

โรงพยาบาลมุกดาหาร อ.เมือง จ.มุกดาหาร 49000

Prevalence of Eye Injury in Mukdaharn Hospital

Kantinan Mahasuverachai

Department of Ophthalmology, Mukdaharn General Hospital, Mukdaharn Province, Thailand, 49000

หลักการและวัตถุประสงค์: อุบัติเหตุทางตาเป็นสาเหตุสำคัญต่อการสูญเสียการมองเห็น การศึกษาอุบัติการณ์และความสัมพันธ์ของอุบัติเหตุทางตาจะทำให้ทราบสถานการณ์ความเสี่ยงอันจะนำไปสู่การรณรงค์ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุทางตาครั้งต่อไป การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบาดวิทยาอุบัติเหตุทางตาและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรุนแรงและผลการรักษาของการเกิดอุบัติเหตุทางตาในโรงพยาบาลมุกดาหาร

วิธีการศึกษา: เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบย้อนหลัง โดยรวบรวมข้อมูลจากเวชระเบียนผู้ป่วยอุบัติเหตุทางตาที่เข้ามารับการรักษานในโรงพยาบาลมุกดาหาร ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2556 - 31 ธันวาคม 2558 จำนวน 492 ราย 524 ดวงตา วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้จำนวนร้อยละ วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ Chi-square test

ผลการศึกษา: พบว่าส่วนใหญ่ผู้ป่วยเพศชาย (ร้อยละ 67.48) กลุ่มอายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 24.29) อาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 58.13 เป็นอุบัติเหตุจากการทำงานร้อยละ 59.55 มารับการรักษาภายใน 24 ชั่วโมงร้อยละ 39.02 เป็นผู้ป่วยนอก ร้อยละ 70.73 ผลการรักษาการมองเห็นดีขึ้นร้อยละ 88.01 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรุนแรง คือ เพศ สาเหตุของอุบัติเหตุ ระยะเวลาก่อนมาโรงพยาบาล และตาข้างที่ได้รับอุบัติเหตุ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการรักษา ได้แก่ อาชีพ สาเหตุของอุบัติเหตุ และประเภทผู้ป่วย

สรุป: อุบัติเหตุทางตาพบได้บ่อยในเพศชาย กลุ่มวัยแรงงาน มีสาเหตุจากการทำงาน ดังนั้นการใช้อุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสมในกลุ่มเสี่ยงเป็นปัจจัยสำคัญในการลดอุบัติการณ์และความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุทางตาได้

คำสำคัญ: อุบัติเหตุทางตา

Background and Objective: Incidents involving eye injury are the main causes for vision loss. The study incidence of eye injury and the associated factors will lead to know about situation of the risk. This will lead to the prevention of eye injury in the future. The purpose was to study incidents, risk factors which (epidemiologic characteristics of eye injury, factors associated with) increase the severity of injury, and the outcome of treatment of eye injuries at Mukdaharn hospital.

Method: This was a descriptive, retrospective study reviewing medical records of 492 patients with 524 eye injuries who were treated at Mukdaharn hospital between 1 January 2013 and 31 December 2015. The data were generally analysed by percentage and significance of risks determined using Chi-square test.

Results: Most of the patients were males (67.48%) aged between 41-50 (24.29%) years old, 58.13% were farmers and 59.55% had work related accidents. 39.02% sought medical attention within 24 hours and 70.73% were treated as outpatients. The outcome of treatment revealed that 88.01% had good vision. Risk factors affecting the injured eye. Severity of the injury included gender, cause of the accident, length of time between injury and treatment. The factors which determine the results were occupations, the causes of the accident, and types of patients.

Conclusion: Eye injury was a common occurrence in males and laborers in hazardous occupations. Because occupational hazards were the major causes of eye injury, use of appropriate protective eye equipments for this group will reduce the incidence and severity of eye injuries, in the future.

Keywords: Eye injury incidents, Ocular injury, Ocular trauma, Eye Injury

บทนำ

ภาวะฉุกเฉินทางตาที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บ สามารถนำมาสู่ภาวะการสูญเสียสายตาสายตา ซึ่งอุบัติเหตทางตาเป็นภาวะเร่งด่วนหากได้รับการตรวจรักษาอย่างรวดเร็วถูกต้องทันทีที่จะช่วยลดความรุนแรงและภาวะการสูญเสียดวงตาได้ องค์การอนามัยโลกได้ประมาณการอุบัติเหตทางตาของประชากรโลก ว่ามีอุบัติเหตทางตาเกิดขึ้น 55 ล้านตาต่อปี ในจำนวนนี้มีผู้ป่วย 750,000 รายที่ต้องหยุดงานมากกว่า 1 วันเพื่อรับการรักษาในโรงพยาบาลและจากอุบัติเหตทำให้ผู้ป่วยสูญเสียการมองเห็นทั้งสองข้างถึง 1.6 ล้านคน การมองเห็นลดลงทั้งสองข้าง 2.3 ล้านคน สูญเสียการมองเห็นหรือการมองเห็นลดลงข้างใดข้างหนึ่ง 19 ล้านคน² ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบอุบัติเหตทางตามากถึง 2.4 ล้านคนต่อปี และในจำนวนนี้มีประมาณ 20,000-68,000 รายที่ต้องสูญเสียการมองเห็นอย่างถาวร³ ส่วนประเทศไทยอุบัติเหตทางตาแตกต่างกันออกไปตามลักษณะภูมิประเทศ สิ่งแวดล้อม อายุ และอาชีพ⁵⁻¹⁴ นอกจากนี้อุบัติเหตทางตายังส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตตามปกติสุขของผู้ป่วยและญาติ ผู้ป่วยเองยากที่จะยอมรับการสูญเสียการมองเห็น จึงเป็นที่มาในการศึกษาอุบัติเหตทางตาในโรงพยาบาลมุกดาหาร เพื่อทราบระดับความรุนแรงและผลการรักษาของการเกิดอุบัติเหตทางตาในโรงพยาบาลมุกดาหาร และหามาตรการในการรณรงค์ป้องกันการเกิดอุบัติเหตทางตาต่อไป

วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) โดยเก็บข้อมูลจากเวชระเบียนผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลมุกดาหาร ทั้งผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก ย้อนหลัง 3 ปี ในช่วงวันที่ 1 มกราคม 2556 - 31 ธันวาคม 2558 ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สาเหตุ ลักษณะการบาดเจ็บ และผลการรักษาวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้จำนวน ร้อยละ และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรุนแรงและผลการรักษาโดยใช้ Chi-square test

ระดับความรุนแรง หมายถึง การแบ่งระดับความรุนแรงของการบาดเจ็บทางตาตามประเภทการเข้ารับการรักษา แผนกผู้ป่วยใน ผู้ป่วยนอก

ผลการรักษา หมายถึง การแบ่งระดับสายตาสายตาผู้ป่วยออกเป็นระดับต่างๆ ด้วย Snellen's chart คือ 20/20, 20/30, 20/40, 20/50, 20/70, 20/100, 20/100, 20/200, CF, PJ, HM, PL และ NPL เพื่อเปรียบเทียบระดับสายตาดีก่อนและหลังการรักษา ผลการรักษาแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1. ระดับสายตาดีก่อน คือ ระดับสายตาดีก่อนการรักษาดีขึ้นมากกว่า 2 แถวของ Snellen's chart เมื่อเทียบกับก่อนการรักษา
2. ระดับสายตาดีก่อน คือ ระดับสายตาดีก่อนการรักษาอยู่ใน 2 แถวของ Snellen's chart
3. ระดับสายตาดีก่อน คือ ระดับสายตาดีก่อนการรักษาลดลงมากกว่า 2 แถวของ Snellen's chart
4. สายตาดือก่อน คือ หลังสิ้นสุดการรักษานักผู้ป่วยสูญเสียการมองเห็นอย่างถาวร
5. ไม่ทราบ คือ ไม่มีผลการตรวจวัดระดับสายตาดีก่อนหรือหลังการรักษาทำให้ไม่สามารถแปลผลได้

ผลการศึกษา

จากการศึกษาสถิติของอุบัติเหตทางตาในโรงพยาบาลมุกดาหารมีผู้ที่ประสบอุบัติเหตทางตาที่ได้รับการตรวจรักษาโดยจักษุแพทย์ จำนวน 492 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 332 ราย (ร้อยละ 67.48) กลุ่มอายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 24.29) อาชีพเกษตรกร 286 ราย (ร้อยละ 58.13) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (492 ราย)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (ร้อยละ)
เพศ	
ชาย	332 (67.48)
หญิง	160 (32.52)
อายุ (ปี)	
0-10	30 (6.10)
11-20	47 (9.55)
21-30	54 (10.98)
31-40	94 (19.11)
41-50	121 (24.59)
51-60	90 (18.29)
> 60	56 (1.38)
min = 7 เดือน, max = 89 ปี, mean = 40.58 ปี sd = 17.54	
อาชีพ	
ไม่ได้ทำงาน แม่บ้าน	36 (7.32)
รับจ้าง	85 (17.28)
เกษตรกร	286 (58.13)
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	24 (4.88)
นักเรียน	50 (10.16)
ค้าขาย	11 (2.24)

สาเหตุลักษณะการบาดเจ็บ พบว่า อุบัติเหตจากการทำงานพบสูงสุด 293 ราย (ร้อยละ 59.55) รองลงมา คือ จากสาเหตุอื่นๆ 151 ราย (ร้อยละ 30.69) และอุบัติเหตจากยานพาหนะ 37 ราย (ร้อยละ 7.52) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 สาเหตุ ลักษณะความบาดเจ็บ

สาเหตุ	จำนวน (ร้อยละ)
อุบัติเหตุจากการทำงาน	293 (59.55)
เครื่องตัดหญ้า	29 (5.89)
เศษเหล็ก ตะปู สังกะสี	60 (12.20)
เศษไม้ กิ่งไม้	71 (14.43)
ใบข้าว ใบอ้อย ใบไม้	47 (9.55)
ปูนซีเมนต์	2 (0.41)
เชือก เหยื่อโลหะ	9 (1.83)
วัสดุจากเกษตรกรรม	75 (15.24)
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	37 (7.52)
รถยนต์	6 (1.22)
รถจักรยานยนต์	31 (6.30)
อุบัติเหตุจากเครื่องยิงกระสุน ดอกไม้ไฟ	11 (2.24)
ลูกปืนอัดลม	2 (0.41)
หนังสติ๊ก	1 (0.20)
ปลอกกระสุน	1 (0.20)
ดินปืน	2 (0.41)
ระเบิดพลุ ดอกไม้ไฟ	5 (1.02)
อุบัติเหตุจากสาเหตุอื่นๆ	151 (30.69)
สารเคมี	34 (6.91)
สัตว์เลี้ยง	3 (0.61)
งูเห่า	3 (0.61)
แมลง	26 (5.28)
ยางดอกรัท	7 (1.42)
หกล้ม ตกต้นไม้ บันได	30 (6.10)
ความร้อน แสงแดด	5 (1.02)
ของมีคม	4 (0.81)
ฟุตบอล	3 (0.61)
ถูกทำร้าย	8 (1.63)
ควั่นธูป	4 (0.81)
อื่นๆ	24 (4.88)

ผลของอุบัติเหตุ พบว่า มีอุบัติเหตุทางตาทั้งสิ้น 524 ตา เกิดที่ตาขวา 249 ราย (ร้อยละ 50.61) ผู้ป่วยส่วนใหญ่มารับการตรวจรักษาภายใน 24 ชั่วโมง 192 ราย (ร้อยละ 39.02) ข้อวินิจฉัยสูงสุด ได้แก่ superficial punctate keratitis (SPK), corneal ulcer, และ traumatic cataract ร้อยละ 29.22, 14.71 และ 10.20 ตามลำดับ เป็นประเภทผู้ป่วยนอก 348 ราย (ร้อยละ 70.73) ผู้ป่วยใน 144 ราย (ร้อยละ 29.27) จำนวน วันนอนสูงสุดส่วนใหญ่ 1-3 วัน 96 ราย (ร้อยละ 66.67) ผลการรักษาส่วนใหญ่ผู้ป่วยมองเห็นดีขึ้น 435 ราย (ร้อยละ 88.01) ลดลง 8 ราย ตาบอด 5 ราย (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ลักษณะทางคลินิก

ลักษณะทางคลินิก	จำนวน	ร้อยละ
ตาข้างที่ได้รับอุบัติเหตุ		
ตาขวา	249	50.61
ตาซ้าย	217	44.11
ทั้ง 2 ข้าง	26	5.28
ระยะเวลาก่อนมาโรงพยาบาล		
ไม่เกิน 24 ชั่วโมง	192	39.02
1-3 วัน	96	19.51
4-7 วัน	106	21.54
8-14 วัน	27	5.49
15-30 วัน	16	3.25
1-3 เดือน	10	2.03
มากกว่า 3 เดือน	45	9.15
min = 5 นาที, max = 50 ปี, mean = 206.73 วัน, sd = 1220.83		
ข้อวินิจฉัยโรค		
SPK	149	29.22
corneal ulcer	75	14.71
Traumatic cataract	52	10.20
corneal FB	51	10.00
Rupture globe	33	6.47
corneal abrasion	32	6.27
conjunctival FB	22	4.31
Subconjunct hemorrhage	22	4.32
Traumatic hyphema	20	3.92
traumatic mydriasis	13	2.55
Laceration eyelids	11	2.15
chemical burn	11	2.16
Laceration canaliculi	4	0.78
Fracture orbital wall	4	0.78
Vitreous hemorrhage	3	0.59
UV-keratitis	3	0.59
Laceration conjunctiva	2	0.39
Thermal burn	2	0.39
Optic nerve injury	1	0.20
ประเภทผู้ป่วย		
นอก	348	70.73
ใน	144	29.27
จำนวนวันนอน (วัน)		
1-3	96	66.67
4-7	39	27.08
≥ 8	9	6.25
min = 1 วัน, max = 17 วัน, mean = 1.05, sd = 2.24		
ผลการรักษาระดับการมองเห็น		
ดีขึ้น	435	88.41
เท่าเดิม	24	4.88
ลดลง	8	1.63
บอด	5	1.02
ไม่ทราบ	20	4.07

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรุนแรงต่อนอนรักษาดวงในโรงพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ ($\chi^2 = 8.556, p = 0.003$) สาเหตุของอุบัติเหตุ ($\chi^2 = 15.182, p = 0.002$) ระยะเวลาก่อนมาโรงพยาบาล ($\chi^2 = 46.463,$

$p = 0.000$) และตาข้างที่ได้รับอุบัติเหตุ ($\chi^2 = 6.225, p = 0.044$) (ตารางที่ 4)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการรักษาอุบัติเหตุทางตาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อาชีพ ($\chi^2 = 19.814, p = 0.031$) สาเหตุของอุบัติเหตุ ($\chi^2 = 22.069, p = 0.001$) และ ประเภทผู้ป่วย ($\chi^2 = 17.051, p = 0.000$) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับระดับความรุนแรงต่อนอนรักษาดวงในโรงพยาบาล

ปัจจัย	ผู้ป่วยใน		χ^2	p-value
	จำนวน (ร้อยละ)	ผู้ป่วยนอก จำนวน (ร้อยละ)		
เพศ			8.556	0.003*
ชาย	111 (33.4)	221 (66.6)		
หญิง	33 (20.6)	127 (79.4)		
อายุ (ปี)			4.535	0.104
≥ 30	37 (28.2)	94 (71.8)		
31-60	97 (31.8)	208 (68.2)		
> 60	10 (17.9)	46 (82.1)		
อาชีพ			4.384	0.496
ไม่ได้ทำงาน แม่บ้าน	13 (36.1)	23 (63.9)		
รับจ้าง	24 (28.2)	61 (71.8)		
เกษตรกรรวม	78 (27.3)	208 (72.7)		
ข้าราชการ, พนักงานของรัฐ	10 (41.7)	14 (58.3)		
นักเรียน	17 (34.0)	33 (66.0)		
ค้าขาย	2 (18.2)	9 (81.8)		
สาเหตุ			15.182	0.002*
อุบัติเหตุจากการทำงาน	80 (27.3)	213 (72.7)		
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	21 (56.8)	16 (43.2)		
อุบัติเหตุจากเครื่องยิงกระสุน ดอกไม้ไฟ	4 (36.4)	7 (63.6)		
อุบัติเหตุอื่นๆ	39 (25.8)	112 (74.2)		
ระยะเวลาก่อนมาโรงพยาบาล			46.463	0.000*
ไม่เกิน 24 ชั่วโมง	73 (38.0)	119 (62.0)		
1-7 วัน	26 (12.9)	176 (87.1)		
> 7 วัน	45 (45.9)	53 (54.1)		
ตาข้างที่ได้รับอุบัติเหตุ			6.225	0.044*
ตาขวา	77 (30.9)	172 (69.1)		
ตาซ้าย	65 (30.0)	152 (70.0)		
ทั้ง 2 ข้าง	2 (7.7)	24 (92.3)		

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับผลการรักษาอุบัติเหตุทางตา

ปัจจัย	ผลการรักษา			χ^2	p-value
	ลดลง	ดีขึ้น	ไม่ทราบ		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
เพศ				1.022	0.600
ชาย	27 (8.1)	293 (88.3)	12 (3.6)		
หญิง	10 (6.3)	142 (88.7)	8 (5.0)		
อายุ (ปี)				5.355	0.253
≥ 30	6 (4.6)	118 (90.1)	7 (5.3)		
31-60	25 (8.2)	267 (87.5)	13 (4.3)		
> 60	6 (10.7)	50 (89.3)	0(0.0)		
อาชีพ				19.814	0.031*
ไม่ได้ทำงาน แม่บ้าน	4 (11.1)	27 (75.0)	5 (13.9)		
รับจ้าง	3 (3.5)	78 (91.8)	4 (4.7)		
เกษตรกรรวม	28 (9.9)	251 (87.8)	7(2.4)		
ข้าราชการ พนักงานของรัฐ	1 (4.2)	22 (91.7)	1(4.2)		
นักเรียน	1 (3.8)	47 (94.0)	2 (4.0)		
ค้าขาย	0 (0.0)	10 (90.9)	4 (9.1)		
สาเหตุ				22.069	0.001*
อุบัติเหตุจากการทำงาน	23 (7.8)	260 (88.7)	10 (3.4)		
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	8 (21.6)	29 (78.4)	0 (0.0)		
อุบัติเหตุจากเครื่องยิงฯ	1 (9.1)	8 (72.7)	2 (18.2)		
อุบัติเหตุอื่นๆ	5 (11.4)	138 (91.4)	8 (5.3)		
ระยะเวลาก่อนมาโรงพยาบาล				7.521	0.111
ไม่เกิน 24 ชั่วโมง	18 (9.4)	162 (84.4)	119 (62.0)		
1-7 วัน	10 (5.0)	187 (92.6)	5 (2.5)		
>7 วัน	9 (9.2)	86 (87.8)	3 (3.1)		
ตาข้างที่ได้รับอุบัติเหตุ				2.202	0.699
ตาขวา	19 (7.6)	223 (89.6)	7 (2.8)		
ตาซ้าย	16 (7.4)	186 (87.1)	12 (5.5)		
ทั้ง 2 ตา	2 (7.7)	23 (88.5)	1 (3.8)		
ประเภทผู้ป่วย				17.051	0.000*
ใน	19 (13.2)	125 (86.8)	0 (0.0)		
นอก	18 (26.2)	310 (89.1)	20 (5.7)		

วิจารณ์

จากการศึกษา พบว่า ผู้ป่วยที่ได้รับอุบัติเหตุทางตาที่ถูกส่งเข้ามารักษาในโรงพยาบาลมุกดาหารส่วนใหญ่เป็นเพศชายสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาทั้งในและต่างประเทศเนื่องจากเพศชายมีลักษณะการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมของงานที่มีความเสี่ยงมากกว่าจึงทำให้มีโอกาสได้รับอุบัติเหตุมากกว่า⁴⁻¹⁵

กลุ่มที่พบมากที่สุดเป็นกลุ่มวัยแรงงานหลักของครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกัณตินันท์ บุญนิธิ⁹

และศักดิ์ชัย วงศกิตติรักษ์ และภูวนาถ รัตนนิเวศน์¹³

อาชีพเกษตรกรพบผู้ป่วยสูงสุดสอดคล้องกับการศึกษาของ มาลี สุทาบุญ และ อริสรา จันทน์นวล¹¹ แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของโกศล คำพิทักษ์⁵ และ พิสมัย ศรีสุข¹⁰ อาจเนื่องจากมีความแตกต่างด้านอาชีพของทางพื้นที่ในการศึกษา

สาเหตุเกิดจากการทำงานสูงสุด สอดคล้องกับการศึกษาที่เคยรายงานของ พิสมัย ศรีสุข¹⁰ มาลี สุทาบุญ และ อริสรา จันทน์นวล¹¹ สมศักดิ์ รัศมีทัต¹⁴ สุณิสา สันธวงค์ และคณะ¹⁶

โดยสาเหตุจากเครื่องตัดหญ้า ไม้กึ่งไม้ เหล็ก ตะปู และเศษวัสดุจากการทำงานมักพบได้บ่อย

อุบัติเหตเกิดในตาข้างขวามากกว่าซ้ายเล็กน้อย เช่นเดียวกับการศึกษาที่เคยรายงานของ ณัฐชัย วงษ์ไชยคุณากร และ อนุชิต กิจธารทอง⁷ พิสมัย ศรีสุข¹⁰

ผู้ป่วยส่วนใหญ่มารับการตรวจรักษาหลังได้รับอุบัติเหตุภายใน 24 ชั่วโมง รับไว้เป็นผู้ป่วยใน ร้อยละ 29.27 ใกล้เคียงกับการศึกษาของศักดิ์ชัย วงศกิตติรักษ์ และภวนาทรัตนนิเวศน์¹³ พบผู้ป่วยต้องนอนรับการรักษาที่โรงพยาบาล ร้อยละ 28.93 ส่วนใหญ่นอนรับการรักษาตัว 1-3 วัน สอดคล้องกับการศึกษาของนิธยา มานันตพงศ์ และนุชนาฏธีระพงศ์พานิช⁸ พบว่า ระยะเวลาอนนอน 1-3 วัน พบได้สูงสุด ร้อยละ 40.70 ผลการรักษาผู้ป่วยมองเห็นดีขึ้น ใกล้เคียงกับผลการรักษาของขวัญฤทัย รัตนาอนเนกชัย⁶ พบว่า ผลการรักษาการมองเห็นดีขึ้น ร้อยละ 74.00 ส่วนผู้ป่วยที่การมองเห็นลดลง 8 ราย เช่นเดียวกับการศึกษาของสุนิสา สิ้นธุวงศ์ และคณะ¹⁶ พบว่า ผลการรักษาผู้ป่วยสายตาแยลง ร้อยละ 11.40 และยังพบผู้ป่วยตาบอด 5 ราย เช่นเดียวกับการศึกษาของโกศล คำพิทักษ์⁵ พบว่า มีผู้ป่วยตาบอด 3 ราย ซึ่งผลการรักษาขึ้นกับหลายปัจจัย ชนิดของอุบัติเหตุ ระดับความรุนแรงระยะเวลาในการมาพบแพทย์ และอื่นๆ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรุนแรงต้องนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ โดยเพศชายมีความรุนแรงของอุบัติเหตุทางตาต้องนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลสูงกว่าเพศหญิงเล็กน้อย อาจเนื่องมาจากลักษณะงานหรือกิจกรรมในการประกอบอาชีพของเพศชายมีความเสี่ยงสูงกว่าเพศหญิงสาเหตุของอุบัติเหตุพบว่าอุบัติเหตุจากยานพาหนะ มีระดับความรุนแรงต้องนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลสูงสุด อาจเนื่องจากการไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันตนเอง ส่งผลให้อุบัติเหตุมีความรุนแรงระยะเวลาที่ก่อนมาโรงพยาบาล พบว่า อุบัติเหตุทางตาในกลุ่มที่มาใช้บริการนานเกิน 7 วัน มีระดับความรุนแรงต้องนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลสูงสุด ส่วนตาข้างที่ได้รับอุบัติเหตุ พบว่ามีระดับความรุนแรงต้องนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการรักษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อาชีพ พบว่า กลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือแม่บ้าน เมื่อสิ้นสุดการรักษามีระดับการมองเห็นลดลงสูงกว่ากลุ่มอื่น อาจเนื่องมาจากทั้งกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ ทำให้มารับบริการช้า หรือปัจจัยเสริมด้านอื่นๆ สาเหตุของอุบัติเหตุ พบว่า อุบัติเหตุจากยานพาหนะ เมื่อสิ้นสุดการรักษา มีระดับการมองเห็นลดลงสูงกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งสอดคล้อง

กับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรุนแรงของสาเหตุ อุบัติเหตุที่ส่งผลให้ผู้ป่วยอุบัติเหตุทางตาต้องนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาลสูงสุด ประเภทผู้ป่วย พบว่า เมื่อสิ้นสุดการรักษา กลุ่มผู้ป่วยนอกมีระดับการมองเห็นลดลงสูงกว่ากลุ่มผู้ป่วยใน ทั้งนี้อาจเนื่องจากความต่อเนื่องของการรักษาที่ได้รับการดูแลจากแพทย์อย่างใกล้ชิดของกลุ่มผู้ป่วยใน หรือการไม่มารับบริการตามนัดของกลุ่มผู้ป่วยนอกทำให้ผลการรักษามีระดับการมองเห็นลดลงสูงกว่า

สรุป

จากผลการศึกษา พบว่า อุบัติเหตุทางตาพบได้บ่อยในเพศชาย กลุ่มวัยแรงงาน มีสาเหตุส่วนใหญ่จากการทำงาน พบในตาขวามากกว่าซ้ายเล็กน้อย เมื่อสิ้นสุดการรักษา ผู้ป่วยมีการมองเห็นดีขึ้น ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรุนแรง ต้องนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ สาเหตุของอุบัติเหตุ ระยะเวลา ก่อนมาโรงพยาบาล และตาข้างที่ได้รับอุบัติเหตุ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการรักษาอุบัติเหตุทางตาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อาชีพ สาเหตุของอุบัติเหตุ และประเภทผู้ป่วย ดังนั้นการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันดวงตาเป็นสิ่งสำคัญที่ควรปฏิบัติ และการให้ความรู้ ได้ทราบผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น และการใช้อุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสมในกลุ่มเสี่ยงเป็นปัจจัยสำคัญในการลดอุบัติการณ์และความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุทางตาได้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ นพ.บัญญัติ ผลานวงษ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลมุกดาหาร นพ.โสภณ นิลกำแหง หัวหน้ากลุ่มงานจักษุวิทยา เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลมุกดาหารที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างคุณสมบัติ จันทะคราม จากศรีนครินทร์เวชสารซึ่งได้ช่วยตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้องของเอกสารและทุกท่านที่มีส่วนให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง). คู่มือการดูแลรักษาผู้ป่วยอุบัติเหตุทางตาเบื้องต้น. 2554.
2. Negrel AD, Thylefors B. The global impact of eye injuries. Ophthalmic Epidemiol 1998; 5: 143-69.
3. Feit RM, Farber MD. Ocular trauma epidemiology. Arch Ophthalmol 1989; 107: 503-4.
4. Daksha Patel. Eye injuries : improving our practice. Comm Eye Health 2016; 28: 41-3.

5. โกศล คำพิทักษ์. อุบัติเหตุทางตา. จักษุสาธาณสุข 2543; 14: 19-24.
6. ขวัญฤทัย รัตนานอกชัย. อุบัติเหตุทางตาของเด็กในโรงพยาบาลขอนแก่น. จักษุสาธาณสุข 2546; 17: 113-8.
7. ณัฐชัย วงษ์ไชยคุณากร, อนุชิต กิจธารทอง. การประเมินภาวะอุบัติเหตุทางตาโดยใช้ ocular trauma score ในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์. สงขลานครินทร์เวชสาร 2548; 23: 99-109.
8. นิธยา มานันตพงศ์, นุชนาฏ วีระพงศ์พานิช. ความรุนแรงของอุบัติเหตุทางตาและผลการรักษา ในผู้ป่วยโรคอุบัติเหตุทางตาโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง). [อ้างเมื่อ 10 สิงหาคม 2559]. จาก <http://www.metta.go.th/nursemain/files>.
9. นิถนันท์ บุญนิธิ. อุบัติเหตุทางตาในห้องตรวจผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลมหาสารนครราชสีมา. เวชสารโรงพยาบาลมหาสารนครราชสีมา 2552; 33: 27-32.
10. พิสมัย ศรีสุข. ลักษณะทางระบาดวิทยาผู้ป่วยอุบัติเหตุทางตาที่รับไว้รักษาในหอผู้ป่วยโรงพยาบาลอุตรดิตถ์.วารสารโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ 2554; 26: 82-90.
11. มาลี สุทานบุญ, อริสรา จันทร์นวล. การเกิดอุบัติเหตุลูกตาแตกหอผู้ป่วยโรคตา โรงพยาบาลศรีสะเกษ.[ออนไลน์] [สืบค้นเมื่อ 7 พฤษภาคม 2559]. จาก :203.157.165.4/ssko_presents/file_presents/3330900434793-8-7041.doc
12. วิชาญ โชคเรืองสกุล. การศึกษาผู้ป่วยบาดเจ็บทางตาจากการทำงานที่ได้รับการรักษาแบบผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลระยอง. วารสารโรงพยาบาลชลบุรี 2552; 34: 13-8.
13. ศักดิ์ชัย วงศกิตติรักษ์, ภูวนาถ รัตนนิเวศน์. อุบัติเหตุทางตาในโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ. วารสารจักษุธรรมศาสตร์ 2554; 6: 19-24.
14. สมศักดิ์ รัตมิตัด. อุบัติเหตุที่ตาในโรงพยาบาลชลบุรี. จักษุสาธาณสุข 2536; 7: 23-8.
15. สุณิสา สิ้นจวงค์, สิทธิรา ศรีจันทร์พงศ์, วันทนา นรินทร์ไพจิตร. การบาดเจ็บทางตาของผู้ป่วยในที่เกิดจากอาชีพ โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง). วารสารวิชาการสาธารณสุข 2551; 17(6): SVI1757-SVI1764.
16. สุณิสา สิ้นจวงค์, สิทธิรา ศรีจันทร์พงศ์, วันทนา นรินทร์ไพจิตร. การศึกษาผู้ป่วยบาดเจ็บทางตาที่ได้รับการรักษาในโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง). จักษุเวชสาร 2551; 22: 111-7.

